

NOTAT

Til: **Regionsrådet den 13. juni 2017**

Telefon 38665000
Direkte
Fax 38665700
Mail miljøe@regionh.dk
Web www.regionh.dk

Sagsnr.: 16038789

Dato: 21. april 2017

Bilag 3

Indkomne kommentarer fra to kommuner og administrationens bemærkninger til de indkomne kommentarer til Regions Hovedstadens udkast til overigt over den forventede offentlige indsats på jordforureningsområdet i 2017

Bilaget indeholder de indkomne kommentarer fra to kommuner. Endvidere har to kommuner svaret, at de ikke har kommentarer til udkastet. En kommune har bedt om at få rettet en fejl adresse på en lokalitet nævnt i bilag 1 (adresse er rettet i den endelige udgave).

Region Hovedstaden
Center for Regional Udvikling

miljoe@regionh.dk

Frederiksberg Kommunes kommentarer til Region Hovedstadens planlagte offentlige indsats i 2017 på jordforureningsområdet

23. januar 2017
Sagsbeh.: AS/JJ

Region Hovedstaden har den 21. november 2016 sendt et udkast til oversigt over Region Hovedstadens planlagte offentlige undersøgelses- og afværgeindsats på jordforureningsområdet for 2017 og de nærmeste år.

J.nr.: 09.08.00-G00-45-16
Anne Stalk

Borgere, organisationer og myndigheder opfordres til at kommentere regionens udkast inden den 28. januar 2017.

Vej, Park og Miljø
Frederiksberg Rådhus
2000 Frederiksberg
www.frederiksberg.dk

Planlagte tiltag på Frederiksberg i 2017 og kommende år

Region Hovedstaden har planlagt følgende indsats på Frederiksberg for året 2017 og de nærmeste år:

Telefon: 3821 4120

- Fortsat drift af tekniske afværgeanlæg på fem lokaliteter til beskyttelse af grundvandsressourcen. Regionen har igangsat forsøg med stop af afværgepumpning på anlægget på Finsensvej 76b (147-00001)
- Fortsat monitorering af afværgeanlæg med passiv ventilation til sikring af indeklime på én lokalitet (147-00011)
- Udførelse af supplerende undersøgelse i forhold til indeklime på én lokalitet: Lykkesholms Alle 20 (147-00010)
-

E-mail: jord@frederiksberg.dk

Telefontid

Mandag-Torsdag: 10-14
Fredag: 10-13

Selvbetjening

www.frederiksberg.dk/jord

Personlig henvendelse

Kun efter aftale

Frederiksberg Kommune har følgende kommentarer til oversigten

Frederiksberg Kommune konstaterer, at regionens prioritering af indsatsen på jordforureningsområdet er i overensstemmelse med strategien "Vejen til ren jord og rent vand" vedtaget af Regionsrådet i november 2014.

Frederiksberg Kommune har noteret sig, at regionens indsats på Frederiksberg fortsat er meget begrænset, og dette på trods af:

- At hele kommunen ligger i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand A/S med indvinding af grundvand til drikkevandsproduktion på 2,5 mio. m³ grundvand årligt

- At hele kommunen er udpeget som et område med særlige drikkevandsinteresser eller et område med drikkevandsinteresser
- At der er meget følsom anvendelse i kommunen (Danmarks tættest befolkede kommune)

Frederiksberg Kommune er på den baggrund uenig i regionens strategi for prioritering af indsatsområder for grundvandsbeskyttelse, samt den systematiske kortlægning af forureninger. Vedlagt som bilag 1 ses aktuelle nye sager, hvor Frederiksberg Kommune anmoder regionen om at prioritere den offentlige indsats.

Frederiksberg Kommune skal derudover opfordre Region Hovedstaden til at prioritere de kendte sager, hvor det er uafklaret om der er indeklimaproblemer.

Væsentlige grundvandsforureninger

Frederiksberg Kommune skal ydermere henlede regionens opmærksomhed på, at der i kommunens grundvandsovervågning for 2015, fortsat er påvist stigende koncentrationer af klorerede opløsningsmidler i flere monitoringsboringer, som på længere sigt vurderes at kunne udgøre en risiko for Frederiksberg Vands indvinding. Det drejer sig særligt om monitoringsboringer i følgende områder:

- Teknisk Skole ved Nørrebro Bycenter, København
- Jernbane Alle, Vanløse, København
- Bülowsvej, Frederiksberg

Vandindvindingen på Frederiksberg er efter vores opfattelse af regional betydning med sin årlige indvinding på ca. 2,5 mio. m³ grundvand til drikkevandsproduktion. Hvis indvindingen på Frederiksberg stoppes, evt. grundet forurening, vil dette føre til, at de 2,5 mio. m³ drikkevand der produceres i dag, skal købes udefra og derved medføre øget drikkevandsindvinding i andre områder. Derudover viser grundvandsmodelberegninger, at et stop i indvindingen på Frederiksberg vil føre til stigninger i grundvandsspejlet centralt på Frederiksberg på op til 8-16 meter, hvilket vurderes at kunne få negative konsekvenser for bygninger i både Frederiksberg og Københavns kommuner (vand i kældre). Desuden vil dette også lægge begrænsninger i mulighederne for klimatilpasning gennem nedsivning af overfladevand til grundvandsmagasinerne.

Frederiksberg Kommune har udarbejdet en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse for årene 2014-2018. Formålet med indsatsplanen er at beskytte grundvandsressourcen, ved at tilvejebringe et grundlag for at prioritere og planlægge indsatsen og beskrive efter hvilke retningslinjer og mål forvaltningen af grundvandsressourcen i Frederiksberg Kommune skal foregå. Planen indeholder en strategi med en forebyggende indsats, en opsøgende indsats, en overvågende indsats og en afværgende indsats. Region Hovedstaden er en vigtig aktør i relation til alle typer af indsatser i forhold til beskyttelse af grundvandsressourcen.

På baggrund af prioriteringen i regionens strategi "Vejen til ren jord og rent vand" vedtaget i 2014, har Frederiksberg og Københavns Kommuner anmodet om et tættere samarbejde med regionen blandt andet omkring den grundvandsbeskyttende indsats. På denne baggrund er Frederiksberg og Københavns kommuner i dialog med regionen blandt andet omkring den grundvandsbeskyttende indsats i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand A/S. Det blev i sommeren 2016 besluttet på politisk niveau, at parterne skal øge samarbejdet omkring følgende 3 punkter:

- Udviklingen i miljøfremmede stoffer i Frederiksberg Vand A/S indvindingsboringer, tekniske udfordringer forbundet hermed. *Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning er tovholder.*
- Dialog og planlægning om planlægning og rækkefølge af regionens kortlægningsindsats efter 2017. *Regionen er tovholder.*
- Afdækning af mulighederne for samarbejde omkring innovationsprojekter. *Regionen er tovholder.*

Frederiksberg Kommune skal fortsat opfordre regionen til at ændre strategi for den offentlige indsats i forhold til jord- og grundvandsbeskyttelse, således at den offentlige undersøgelses- og afværgeindsats øges i Frederiksberg Kommune og i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand A/S, senest i forbindelse med udarbejdelse af ny strategi for grundvandsbeskyttelse i 2024.

Venlig hilsen

Jan Bøge Sørensen
Vej-, Park- og Miljøchef

Bilag 1: Aktuelle nye sager hvor regionen anmodes om, at prioritere den offentlige indsats

Bilag 1: Aktuelle nye sager hvor regionen anmodes om, at prioritere den offentlige indsats

Godthåbsvej 152-160

Frederiksberg Kommune fik i 2014 udført en supplerende miljøundersøgelse på Godthåbsvej 152-160, matr. nr. 5ts Frederiksberg (147-00308), hvor der er konstateret væsentlig forurening med chlorerede opløsningsmidler. Ejendommen er beliggende mindre end 100 meter fra indvindingsboringen FF1.

Som opfølgning herpå har Frederiksberg Kommune i 2016 fået udført en supplerende screeningsundersøgelse til lokalisering og afgrænsning af forurening med trækernemetoden. Undersøgelsen er udført i et område omkring Godthåbsvej 152-160 og indvindingsboringerne FF1 og FF5. Screeningsundersøgelsen viser, er der på matr. nr. 122q, samt matrikel 5ue, nordøst for matr. nr. 5ts, er tegn på hidtil ukendt forurening med hhv. TCE og særlig PCE. Rapporten indikerer at forureningen strækker sig over kommunegrænsen til Københavns Kommune.

Frederiksberg Kommune fremsendte d. 26. september 2016 undersøgelsesrapporten til regionen til orientering samt vurdering af nødvendige tiltag. Frederiksberg Kommune har endnu ikke modtaget svar på henvendelsen.

Der bør hurtigst muligt udarbejdes en strategi for håndtering af forureningen / forureningsfanen, der vurderes at udgøre en stor risiko for forureningen af indvindingsboringerne med klorerede opløsningsmidler.

Afværganlæggenes Solbjergvej / Howitzvej

Frederiksberg Kommune vurderer derudover fortsat, at der er et stort behov for at optimere afværganlæggenes og derved afværgetiltagene overfor forureningerne på Howitzvej / Solbjergvej (147-00002, 147-00015, 147-00024) da forureningerne udgør en trussel for indvindingsboringerne FF2 (DGU.nr. 201.3702).

Frederiksberg Kommune påtænker i 2017, at få gennemført supplerende forureningsundersøgelser på lokaliteterne til afgrænsning af de konstaterede forureninger. Formålet er, at skabe grundlag for at kunne vurdere afværganlæggenes effekt samt hvorvidt anlæggenes drift kan optimeres / ændres for at sikre den mest optimale afværgelse overfor de konstaterede forureninger.

Frederiksberg Kommune skal derfor anmode regionen om at prioritere opgaven omkring evt. optimering af afværganlæggenes i 2017, når resultaterne af de supplerende undersøgelser foreligger.

Smallegade 18

Frederiksberg Kommunen har d. 29. november 2016 sendt oplysninger til jer om tidligere udførte undersøgelser på lokaliteten Smallegade 18, matr. nr. 84e (147-00249), herunder vurdering af risikovurdering overfor indeklimate og grundvandsressourcen. Det vurderes, at forureningen udgør en risiko for grundvandsressourcen. Frederiksberg Kommune har anmodet om regionens vurdering af sagen. Frederiksberg Kommune afventer jeres svar på planlagte fremadrettede handlinger i denne sag¹.

Godthåbsvej 174-176

---

¹ I regionens registre (udtræk heraf sendt til Frederiksberg Kommune, december 2015, indeholdende alle kortlagte ejendomme), er lokaliteten registreret til at skulle have gennemført videregående undersøgelser i forhold til både grundvand og indeklimate

Frederiksberg Kommune er blevet opmærksom på, at lokaliteten Godthåbsvej 174-176, matr. nr. 5tv (147-00062) i regionens register er noteret som der *ikke* skal gennemføres en offentlig indsats, hverken i forhold til grundvand eller indeklima, hvilket er i modstrid med tidligere korrespondance herom. Frederiksberg Kommune har d. 19. december 2016 fremsendt en særskilt henvendelse til jer herom.

Administrationens bemærkninger til Frederiksberg Kommunes kommentering

Regionen har noteret, at Frederiksberg Kommune fortsat er uenig i regionens strategi for prioritering af indsatsområder for grundvandsbeskyttelsen indenfor regionen.

Frederiksberg Kommunes bemærkninger giver dog ikke anledning til at regionen vil afvige fra ”Vejen til ren jord og rent vand”. Det fremgår heraf at regionen frem til 2025, prioriterer at fokusere og afslutte indsatsen mod jordforurening med chlorerede opløsningsmidler i de områder, hvorfra 80 % af drikkevandsindvindingen i regionen foretages. Det er samtidig i disse områder, det er billigst at beskytte grundvandet. Frederiksberg Kommune ligger ikke inden for disse prioriterede områder.

I forhold til indeklima er det regionens prioritering først at undersøge de boliglokaliteter, hvor der ud fra eksisterende viden er størst risiko for indeklimapåvirkning, uanset hvor i regionen boliglokaliteten ligger.

Regionen har forståelse for dilemmaet vedrørende vandstigning f.eks. som følge af nedsat vandindvinding. Det er imidlertid ikke et aspekt, som regionen vurderer indgår i prioriteringen af den offentlige indsats i henhold til Jordforureningsloven.

Regionen vil dog gerne i andet regi indgå i drøftelser med Frederiksberg Kommune. I forlængelse af fælles henvendelse fra By- og miljøudvalgsformanden på Frederiksberg og Teknik- og miljøborgmesteren i København Kommune i foråret 2016 er der nedsat en arbejdsgruppe mellem Frederiksberg Kommune, Frederiksberg Forsyning, Københavns Kommune og regionen. Arbejdsgruppen ser på forskellige muligheder for samarbejde og koordinering af parternes opgaveløsning. Bl.a. ses der på mulighederne for en fælles indsats for at undgå negative effekter af ændringer i indvindingen af drikkevand i byområder.

Med hensyn til regionens indsats i øvrigt overfor grundvandsforurening i Frederiksberg Kommune har administrationen følgende bemærkninger.

Godthåbsvej 152-160

Frederiksberg Kommune har i september 2016 sendt undersøgelsesrapport til orientering til regionen og anmodet om vurdering af nødvendige tiltag. Regionen har svaret på henvendelsen den 9. januar 2017. Af svaret fremgår bl.a. at yderligere historik og traditionelle boringer vurderes nødvendige for at kunne be- eller afkræfte formodningen om forureningskilder i området. Det fremgår ligeledes, at regionen på nuværende tidspunkt ikke har tilstrækkelig overblik over forureningsituationen på Frederiksberg til at foretage en samlet vurdering af forureningsrisici og prioriteringer i forhold til indvindingen.

Afværganlæggen Solbjergvej /Howitzvej

Regionen har tidligere givet Frederiksberg Kommune tilsagn om et samarbejde om en evt. optimering af oppumpningen på baggrund af en bedre kortlægning af forureningen. Når resultaterne af kommunens undersøgelser foreligger, vil regionen se på, om der er belæg for optimering af de eksisterende afværgepumpninger.

Smallegade 18

Lokaliteten 147-00249, matr.nr. 84c og 84d er prioriteret til offentlig indsats i forhold til både grundvand og indeklima. Regionen kan dog ikke oplyse, hvornår vi undersøger forureningerne på ejendommen nærmere. Grundvandsforureningen bliver tidligst undersøgt efter 2024 og indeklimaundersøgelsen bliver formentlig heller ikke indenfor de nærmeste år, da det nuværende kendskab til forureningen ikke placerer lokaliteten blandt de højt prioriterede.

Godthåbsvej 174-176

Regionen har den 13. januar 2017 svaret særskilt på Frederiksberg Kommunes henvendelsen af den 19. december 2016. Godthåbsvej 174-176 er prioriteret til offentlig indsats i forhold til grundvandet, men tidligst i 2025. Der er ikke taget stilling til prioriteringen af regionens indsats efter 2024. Godthåbsvej 174-176 er ligeledes prioriteret til offentlig indsats i forhold til indeklima. Med forbehold for hvad der måtte komme for dagen af andre højere prioriterede forureninger, vil undersøgelse i forhold til indeklimaet på Godthåbsvej 174-176 formentlig komme med på regionens næste oversigt over offentlig indsats (dvs. oversigten for 2018).

Bemærkninger til den offentlige indsats på jordforureningsområdet

Region Hovedstaden har med brev af 21. november 2016 bedt om kommentarer til den offentlige indsats efter jordforureningsloven i 2017.

Herlev Kommune har i mange år gjort regionen opmærksom på, at den manglende indsats over for grundvandsforureningerne i Herlev medfører, at grundvandet stiger til nær terrænniveau, når vandindvindingen reduceres på grund af forurening. Det medfører store samfundsøkonomiske udgifter. Udgifterne overstiger væsentligt de udgifter, som en oprensning af grundvandet til drikkevandskvalitet vil koste.

Herlev Kommune vil derfor endnu engang opfordre til, at regionen fremmer hensynet til de samfundsøkonomiske udgifter, når midlerne til den offentlige indsats prioriteres.

Du er velkommen til at kontakte mig på tlf. 44526441 eller sende en mail til bodil.lund.bocker@herlev.dk.

Venlig hilsen

Bodil Lund Bøcker
Miljømedarbejder

Administrationens bemærkninger til Herlev Kommunes kommentering

Regionen har fortsat forståelse for Herlev Kommunes ønske om at regionen skal gøre en indsats for at sikre vandindvindingen i Herlev Kommune og dermed undgå at vandindvindingen må lukke med stigende vandspejl til følge. Men det er fortsat ikke et aspekt, som vurderes at kunne indgå med væsentlig vægt i regionens prioritering af den offentlige indsats i henhold til Jordforureningsloven.

Regionen vil dog gerne i andet regi, indgå i drøftelser med Herlev Kommune, andre kommuner og vandforsyningsselskaber om muligheder for en fælles indsats for at undgå negative effekter af ændringer i indvindingen af drikkevand i byområder.

Der er allerede aftalt møde mellem Herlev Kommune, HOFOR og regionen, hvor temaet er, at kommunen, regionen og HOFOR sammen ser på mulighederne for at koordinere parternes indsats og opgaveløsning, så mest muligt af vandindvindingen i byområder kan opretholdes, eller alternativt sammen finde muligheder for at begrænse de negative effekter af nedsat vandindvinding.

.